

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 04.07.1997
KOM(97) 346 lopull.

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE
JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**Euroopan yhteisöjen ja
Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välisen niiden kilpailusääntöjen soveltamista
koskevan sopimuksen soveltamisesta
(1 päivästä heinäkuuta 1996 31 päivään joulukuuta 1996)**

**Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille Euroopan yhteisöjen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välisen niiden kilpailusääntöjen soveltamista koskevan sopimuksen soveltamisesta
(1 päivästä heinäkuuta 1996 31 päivään joulukuuta 1996)**

1. Johdanto

Komissio teki 23 päivänä syyskuuta 1991 Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen kanssa sopimuksen niiden kilpailusääntöjen soveltamisesta¹ (jäljempänä 'sopimus'). Sopimus hyväksyttiin neuvoston ja komission 10 päivänä huhtikuuta 1995² tehdyllä yhteisellä päätöksellä ja sitä ilmoitettiin sovellettavan siitä päivästä alkaen, jolloin komissio alunperin allekirjoitti sopimuksen.

Komissio antoi 8 päivänä lokakuuta 1996 ensimmäisen kertomuksen sopimuksen soveltamisesta 10 päivän huhtikuuta 1995 ja 30 päivän kesäkuuta 1996 välisenä ajanjaksona³. Toinen kertomus kattaa vuoden 1996 lopun 1 päivästä heinäkuuta 1996 31 päivään joulukuuta 1996, ja sen tarkoituksena on täydentää ensimmäistä kertomusta. Kertomus päätettiin tehdä tästä suhteellisen lyhyestä kuuden kuukauden ajanjaksosta, jotta tulevana vuosina olisi mahdollista antaa kertomus samana kalenterivuotena kuin kilpailupolitiikkaa koskeva vuosikertomus.

Tätä kertomusta olisi luettava yhdessä ensimmäisen kertomuksen kanssa, jossa esitetään yksityiskohtaisesti sopimuksen tärkeimmät määräykset sekä yhteistyön edut ja puutteet.

2. Sopimukseen perustuva yhteistyö

2.1 Ilmoitukset

2.1.1 Ilmoitettujen asioiden määrä⁴

Komissio ilmoitti Yhdysvaltojen viranomaisille 27 asiaa 1 päivän heinäkuuta 1996 ja 31 päivän joulukuuta 1996 välisenä aikana. Nämä asiat, jotka on jaoteltu sulautuma-asioihin ja muihin kuin sulautuma-asioihin, on lueteltu liitteessä 1. Komission ilmoittamista 27 asiasta 18 oli sulautuma-asioita.

Samana ajanjakson aikana komissio sai Yhdysvaltojen viranomaisilta 21 ilmoitusta, 10 Yhdysvaltojen oikeusministeriön kilpailuasioita hoitavalta osastolta (jäljempänä 'OM') ja 11 Yhdysvaltojen kilpailuvirastolta (Federal Trade Commission, jäljempänä 'FTC'). Näistä asioista Yhdysvaltojen viranomaisten julkistamat asiat luetellaan liitteessä 2, ja ne on jälleen jaettu sulautuma- ja muihin kuin sulautuma-asioihin. Yhdysvaltojen viranomaisten ilmoittamista 21 asiasta 17 oli sulautuma-asioita.

Luvut ilmaisevat niiden asioiden määrän, joissa ensimmäinen ilmoitus annettiin tarkasteluajanjakson aikana, eivätkä kaikkien ilmoitusten määrää. Sopimuksen II artiklan

¹ Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission sopimus niiden kilpailusääntöjen soveltamisesta (EYVL N:o L 95, 27.4.1995, s. 47-50)

² Katso EYVL N:o L 95, 27.4.1995, s. 45 ja 46.

³ KOM (96)479 lopullinen

⁴ Vuoden 1991 sopimuksen ja 27 ja 28 päivänä heinäkuuta 1995 annetun tarkistetun OECD:n suosituksen perusteella tehtyjä ilmoituksia ei ole erotettu toisistaan, koska nämä kaksi välinettä ovat luonteeltaan osittain päällekkäisiä.

perusteella ilmoituksia tehdään eri vaiheissa, jolloin samasta asiasta voidaan tehdä useita ilmoituksia.

Taulukosta 1 käy ilmi sopimuksen ja OECD:n suosituksen perusteella 1 päivän heinäkuuta 1996 ja 31 päivän joulukuuta 1996 välisenä kuuden kuukauden ajanjaksona tehtyjen ilmoitusten määrä. Taulukosta 2 käy ilmi sopimuksen ja OECD:n suosituksen perusteella 23 päivästä syyskuuta 1991 tehtyjen ilmoitusten määrä.

ILMOITUKSET

Taulukko 1

Vuosi	EY:n tekemät ilmoitukset	Yhdysvaltojen tekemät ilmoitukset		Sulautuma-asioita koskevat ilmoitukset
		FTC	OM	
1.7.1996-31.12.1996	27	11	10 (= 21)	18 (EY) + 17 (US)

Taulukko 2

Vuosi	EY:n tekemät ilmoitukset	Yhdysvaltojen tekemät ilmoitukset		Sulautuma-asioita koskevat ilmoitukset
		FTC	OM	
1991	5	10	2 (= 12)	3 (EY) + 9 (US)
1992	26	20	20 (= 40)	11 (EY) + 31 (US)
1993	44	22	18 (= 40)	20 (EY) + 20 (US)
1994	29	16	19 (= 35)	18 (EY) + 20 (US)
1995	42	14	21 (= 35)	31 (EY) + 18 (US)
1996	48	20	18 (= 38)	35 (EY) + 27 (US)

2.1.2. Jäsenvaltioille tehdyt ilmoitukset

Varmistaakseen sen, että jäsenvaltiot pidetään asianmukaisesti ajan tasalla, komissio lähettää edelleen jäljennökset Yhdysvaltojen viranomaisilta saamistaan ilmoituksista ja itse lähettämistään ilmoituksista niille jäsenvaltioille, joiden etua asia koskee. Komissio ilmoittaa kyseisille jäsenvaltioille myös yksittäisissä asioissa tehdystä yhteistyöstä ja tällaisen yhteistyön luonteesta.

2.2. Yhteistyö

Komission ja sitä vastaavien Yhdysvaltojen viranomaisten välinen yhteistyö on ollut edelleen erittäin onnistunutta ja on vaikuttanut suuresti useiden asioiden ratkaisemiseen.

Tarkasteluajanjakson lyhyden vuoksi monet asiat, joihin sisältyy sopimuksen mukaista yhteistyötä, ovat vielä kesken eikä niitä sen vuoksi voida käsitellä yksityiskohtaisesti tai mainita tässä kertomuksessa.

2.2.1. Ajoitus

Komissio ja Yhdysvaltojen viranomaiset ovat usein yhteydessä toisiinsa hyvin varhaisessa vaiheessa, kun asian on havaittu koskevan molempien etua. Yhteydenpito ennen virallisten menettelyjen aloittamista tai asian ottamista käsiteltäväksi ei ole harvinaista. Asioiden käsittelijät ovat huomanneet olevan hyödyllistä tietää heti alusta alkaen toisen viranomaisen suunnittelema lähestymistavasta yksittäiseen asiaan. Viranomaiset ovat myös edelleen ilmoittaneet toisilleen omien tutkimustensa ja menettelyidensä ajoituksesta. Tämän käytännön edut esiteltiin ensimmäisen kertomuksen yhteistyötä käsittelevässä osassa (4.1 kohta).

2.2.2. Muiden kuin luottamuksellisten taustatietojen toimittaminen

Molempien osapuolten toimittamat muut kuin luottamukselliset tiedot ovat erityisesti auttaneet havaitsemaan mahdollisen kilpailunvastaisen käyttäytymisen. Komissio on aloittanut 85 artiklan nojalla viran puolesta huipputeknologian alaa koskevan tutkimuksen Yhdysvaltojen oikeusministeriön toimittamien ei-luottamuksellisten taustatietojen perusteella. Näihin tietoihin sisältyi yhdysvaltalaisia mediakatsauksia, joita ei ollut helposti saatavilla Euroopassa.

Kilpailuviranomaiset ovat aloittaneet sopimuksen perusteella ensimmäistä kertaa yhteistyön kartellitutkimuksessa. Yhdysvaltojen viranomaiset ovat toimittaneet muita kuin luottamuksellisia taustatietoja kartellista, jolle ne ovat jo vaatineet rangaistusta menestyksellä. Viranomaisten välinen yhteistyö jatkuu yhä. Tällainen kehitys on merkittävää erityisesti sen vuoksi, että sekä komissio että Yhdysvaltojen viranomaiset asettavat kartellien poistamisen tärkeysjärjestyksessä korkealle. Kuitenkin silloin, kun Yhdysvaltojen viranomaisten antama tuomio perustuu sopimukseen syyllisyyden tunnustamisesta, ainoastaan erittäin rajoitettu määrä tietoja annetaan yleiseen käyttöön. Tietojen saatavuuden rajoittaminen voi kaventaa yhteistyön laajuutta.

2.2.3. Sekä komissiolle että Yhdysvaltojen viranomaisille ilmoitetut sulautumat

Sulautumaehdotukset, joista ilmoitettiin sekä komissiolle että Yhdysvaltojen viranomaisille, loivat hyvän tilaisuuden yhteistyölle ja mielipiteiden vaihdolle. Tarkasteluajanjakson aikana lopetettiin kahden sulautuma-asian tutkimukset, joiden yhteydessä tehtiin yhteistyötä. Nämä asiat ovat *Sandoz/Ciba-Geigy* ja *Baxter/Immuno*. Yhteistyötä pystyttiin tekemään huolimatta ongelmista, joita aiheutui siitä, että Yhdysvalloissa ja Euroopan unionissa sovellettiin erilaisia aikatauluja ja että markkinaolosuhteet olivat joissakin tapauksissa erilaiset, mikä oikeutti usein erilaisiin, mutta keskenään sopusointuisiin ratkaisuihin.

Sandoz/Ciba-Geigy -sulautumassa yhteistyö käsitti yksityiskohtaisia keskusteluja eri tuotemarkkinoista lääkeaineiden, eläinten terveyden, kasvinsuojelun ja siementen alalla sekä siitä, kuinka osapuolet määrittävät maantieteelliset markkinat. Keskusteluissa käsiteltiin myös paljon niitä ehtoja, joilla sulautuma voitaisiin hyväksyä. Osapuolet luopuivat salassapitovelvollisuudesta tietyillä aloilla luottamuksellisten tietojen vaihdon mahdollistamiseksi. Yhteydenpito oli säännöllistä ja ratkaisua koskevat keskustelut olivat tärkeitä yritettäessä varmistaa, että komission ja FTC:n osapuolille asettamat velvoitteet olisivat keskenään sopusoinnussa. Ongelmia aiheutti Euroopan yhteisössä ja Yhdysvalloissa sovellettavat eri aikataulut. Komission oli sulautuma-asetuksen mukaisesti tehtävä päätös heinäkuussa 1996, kun taas FTC lopetti tutkimuksensa vasta 3 päivänä tammikuuta 1997, jolloin se teki sopimuksen sulautuman osapuolten kanssa. Näissä olosuhteissa viranomaiset tekivät yhteistyötä mahdollisuuksiensa mukaan ja lopullisen analyysin mukaan komission ja FTC:n erikseen vaativat sitoumukset eivät ole ristiriidassa keskenään.

2.2.4. Tutkimuksen johdon luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Vähittäiskaupan tutkimuspalveluita tarjoavan *AC Nielsen Companyn* (jäljempänä 'Nielsen') menettelyiden tutkiminen on hyvä esimerkki komission ja Yhdysvaltain oikeusministeriön välisestä menestyksekkäästä yhteistyöstä ja ennakoi uutta yhteistyömallia. Sekä komissio että Yhdysvaltain oikeusministeriö saivat IRI:ltä valituksen, jonka mukaan Nielsen käytti väärin määräävää asemaansa Euroopassa ja siten esti IRI:ä aloittamasta kilpailua siellä. Tutkimuksen aikana molempien viranomaisten asiaa käsittelevät henkilöt olivat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja vaihtoivat asiakirjoja sekä mielipiteitä asian eri puolista. Viranomaisten yhteistyökykyä lisäsi suuresti sekä IRI:n että Nielsenin luopuminen salassapitovelvollisuudesta, mikä mahdollisti luottamuksellisten tietojen vaihdon.

Koska valitus koski pääasiassa Euroopassa sovellettavia sopimushintoja ja sillä oli suurin vaikutus Euroopassa, Yhdysvaltain oikeusministeriö antoi tutkimuksen johdon komissiolle vakuuttauduttuaan siitä, että komissio oli päättänyt toimia asiassa. Komissio kävi Nielsenin kanssa neuvotteluja löytääkseen hyväksyttävän ratkaisun, joka varmistaa kilpailun vääristymisen estämisen. Neuvottelujen kaikissa vaiheissa Yhdysvaltain oikeusministeriölle ilmoitettiin edistyksistä ja sille annettiin mahdollisuus esittää huomautuksensa Nielseniltä vaadittavista sitoumuksista. Kun komissio oli varmistanut välttämättömät sitoumukset Nielseniltä, Yhdysvaltain oikeusministeriö totesi, että sen tutkitut menettelyt eivät enää jatkuisi, minkä seurauksena se lopetti tutkimuksensa.

Vaikka Yhdysvallat ei pyytänyt komissiota toteuttamaan toimenpiteitä IRI/Nielsen-asiassa, Yhdysvaltojen päätös vetäytyä taustalle ja odottaa komission tutkimuksen tuloksia voi olla esimerkki siitä, kuinka näkökantojen huomioonottaminen voi toimia tulevaisuudessa.

3. Viimeaikainen kehitys

Vuonna 1996 neuvostolle annetun tiedonannon nimeltä "Kilpailusääntöjä koskeva kansainvälinen viitekehys"⁵ perusteella komissio jatkoi pyrkimyksiään vahvistaa kilpailuviranomaisten välistä yhteistyötä kaikkialla maailmassa luomalla kahdenvälisen sopimusten verkon ja edistämällä yhteisiä kilpailusääntöjä monenvälisellä tasolla Maailman kauppajärjestössä ja OECD:ssä.

Neuvosto antoi 25 päivänä lokakuuta 1996 komissiolle toimeksiannon aloittaa Yhdysvaltojen kanssa neuvottelut sopimuksesta, joka vahvistaisi yhteistyöstä kilpailusääntöjen soveltamisessa vuonna 1991 tehdyn kahdenvälisen sopimuksen määräyksiä näkökantojen huomioonottamisesta.

Neuvottelut ovat olleet erittäin tuloksellisia ja Yhdysvaltojen viranomaisten alustavasti hyväksymä sopimusluonnos on toimitettu kommentoitavaksi EY:n jäsenvaltioille, teollisuuden toimialoille ja muille, joiden etua asia koskee. Neuvoston odotetaan hyväksyvän sopimuksen vuoden 1997 aikana saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon.

Sopimusluonnoksessa määrätään, että kilpailuviranomainen siirtää oman täytäntöönpanotoimintansa tai lykkää sitä sellaisten kilpailunvastaisten toimintojen osalta, jotka tapahtuvat pääasiassa toisen sopimuspuolen alueella tai jotka on pääasiassa suunnattu toisen sopimuspuolen alueelle, kun kyseessä oleva toinen sopimuspuoli on valmis käsittelemään asiaa.

⁵ KOM(96) 284 lopull.

4. Kahdenvälinen kokous

Komission, FTC:n ja Yhdysvaltain oikeusministeriön virkamiesten välinen korkean tason kokous pidettiin Washingtonissa 16 päivänä lokakuuta 1996.

Kahdenvälisessä kokouksessa käsiteltiin useita laajoja kysymyksiä, joihin kuuluivat yhteistyö ja ilmoitusten tekeminen, sopimusluonnos näkökantojen huomioonottamisesta, ehdotetut muutokset politiikkaan ja lainsäädäntöön, kartellit, lentoliikenne, televiestintä ja media, EU:n Maailman kauppajärjestössä tekemä kilpailupolitiikkaa koskeva ehdotus sekä ehdotukset kilpailualan EU:n ja Yhdysvaltojen väliseksi uudeksi asialistaksi ja liiketoimintaa koskevaksi vuoropuheluksi.

5. Päätelmät

Sopimus luo edelleen kehyksen mielekkäälle ja hyödylliselle yhteistyölle komission ja Yhdysvaltojen välillä. Yhteistyö, jota kuvailtiin ensimmäisessä kertomuksessa neuvostolle ja Euroopan parlamentille, on hyödyttänyt sopimuspuolia Atlantin molemmilla puolilla. Kilpailuviranomaisten lisäksi yhteistyöstä ovat hyötäneet kyseessä olevat yritykset. Keskenään sopusointuisten ratkaisujen löytäminen on kaikkien edun mukaista. Näin on erityisesti sulautuma-asioissa, joissa osapuolet ovat suostuneet luopumaan salassapitovelvollisuudesta luottamuksellisten tietojen vaihdon mahdollistamiseksi.

IRI/Nielsen -asiassa oli selvästi valituksen tekijän edun mukaista helpottaa komission ja Yhdysvaltain oikeusministeriön välistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että asia korjataan mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti. On mielenkiintoista huomata, että myös vastaajana oleva yritys halusi välttää pitkät tutkimukset ja riskin, että komissio ja Yhdysvaltain oikeusministeriö määräävät keskenään ristiriidassa olevia korjaavia toimenpiteitä. Tässä tapauksessa sekä valituksen tekijä että tutkimuksen kohteena oleva yritys luopuivat luottamuksellisten tietojen salassapitovelvollisuudesta.

Vaikka yhteistyötä voidaankin tehdä paljon myös ilman luottamuksellisten tietojen vaihtoa silloin, kun luopumista salassapitovelvollisuudesta ei voida saada, tämä voi vähentää yhteistyön tehokkuutta. Vaikeuksia voi ilmetä esimerkiksi selitettäessä tietyn korjaavan toimenpiteen soveltuvuutta, jos päätökseen oikeuttavista tiedoista ei voida keskustella. Tällä hetkellä komissio ja Yhdysvaltojen viranomaiset eivät voi vaihtaa luottamuksellisia tietoja kansallisessa lainsäädännössä olevien luottamuksellisuutta koskevien sääntöjen vuoksi. Ennen kuin voidaan toteuttaa toimenpiteitä tiedonvaihdon oikeudellisten esteiden poistamiseksi, on käsiteltävä jäsenvaltioiden ja liike-elämän ilmaisemaa todellista huolestumista mahdollisuuksista suojella tulevan yhteistyösopimuksen perusteella vaihdettavia tietoja. Komissio tutkii parhaillaan suojatoimenpiteitä, joita voidaan määrätä Yhdysvaltojen lain mukaan, ja mahdollisuutta poistaa luottamuksellisten tietojen vaihdon nykyiset esteet. Luottamuksellisten tietojen vaihto olisi erityisen hyödyllistä tutkittaessa kansainvälisiä kartelleja, joihin kuuluvat yritykset eivät todennäköisesti luovu luottamuksellisten tietojen salassapitovelvollisuudesta, ja joiden yhteydessä voi esiintyä ongelmia syllisyyttä osoittavien todisteiden keräämisessä.

Liite 1

A - Euroopan komission Yhdysvaltojen viranomaisille tekemät ilmoitukset
1.7.1996 - 31.12.1996⁶

Sulautuma-asiat:

1. IV/M.747 - Chevron Corp./British Gas/NOVA Corp./NGC Corp.
2. IV/M.734 - Melitta /Dow - Newco
3. IV/M.727 - BP/Mobil
4. IV/M.774 - Saint Gobain / Wacker Chemie / NOM
5. IV/M.800 - Siemens/Sommer Allibert Industrie
6. IV/M.706 - GEC Alsthom/AEG
7. IV/M.823 - John Deere Capital Corp/Lombard North Central plc
8. IV/M.829 - Thyssen / Böhler Uddeholm
9. IV/M.821 - Baxter / Immuno
10. IV/M.779 - Bertelsmann / CLT
11. IV/M.836 - Gillette / Duracell
12. IV/M.826 - ESPN/STAR
13. IV/M.794 - Coca-Cola/Amalgamated Beverages
14. IV/M.841 - Lagardère / Thomson-CSF
15. IV/M.865 - Cable & Wireless/Nynex/Bell Canada
16. IV/36.213 - GEAE / Pratt & Whitney
17. IV/M.773 - Westinghouse / Equipos Nucleares
18. IV/M.862 - Textron / Kautex

B - Euroopan komission Yhdysvaltojen viranomaisille tekemät ilmoitukset
1.7.1996 - 31.12.1996

Muut kuin sulautuma-asiat:

1. Lentoliikennealan sopimukset
2. IV/35.134 - Sopimus Atlantin ylittävästä konferenssista (Trans-Atlantic Conference Agreement)
3. IV/35.962 - De Agostini - Rand McNally
4. IV/4722, 33690 - Caterpillar
5. IV/36.183/F-3 - Coca-Cola Enterprises Inc/Amalgamated Beverages Great Britain Ltd
6. IV/D-5/35.935 - Murex/Chiron + 4
7. IV/36.194 - Digital Video Discs
8. IV/36.089 - British Airways / American Airlines
9. IV/30.373 R - P&I Clubs

⁶ Luottamuksellisuuteen liittyvistä syistä luettelo sisältää vain ne tutkimukset tai asiat, jotka on julkistettu.

Liite 2

A - Yhdysvaltojen viranomaisten Euroopan komissiolle tekemät ilmoitukset: 1.7.1996 - 31.12.1996⁷

Sulautuma-asiat:

1. Lucas Industries plc / Variety Corp.
2. Tilcon Inc. / Oldcastle Northeast Inc.
3. National Medical Care Inc / Fresenius AG
4. Metal Leve S.A. / Mahle GmbH
5. Kolbenschmidt AG / T&N plc
6. Solvay SA / American Home Products Corp.
7. Immuno International AG / Baxter International Inc.
8. General Electric Company / Pratt & Whitney / United Technologies Corp.
9. Sandoz / Ciba-Geigy

B - Yhdysvaltojen viranomaisten Euroopan komissiolle tekemät ilmoitukset: 1.7.1996 - 31.12.1996⁸

Muut kuin sulautuma-asiat:

1. International Association of Conference Interpreters
2. Lykes Bros. Steamship Co Inc / Universal Shippers Association
3. A&L Mayer Associates Inc

⁷ Luottamuksellisuuteen liittyvistä syistä tämä luettelo sisältää vain ne yhdysvaltalaiset tutkimukset tai asiat, jotka Yhdysvaltojen viranomaiset ovat julkistaneet.

⁸ Luottamuksellisuuteen liittyvistä syistä tämä luettelo sisältää vain ne yhdysvaltalaiset tutkimukset tai asiat, jotka Yhdysvaltojen viranomaiset ovat julkistaneet.

ISSN 1024-4492

KOM(97) 346 lopullinen

ASIAKIRJAT

FI

11 08 10

Luettelonumero : CB-CO-97-339-FI-C

ISBN 92-78-21987-8

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto

L-2985 Luxemburg